

## بررسی رابطه بین شاخص‌های جمعیتی و توسعه اقتصادی استان‌های کشور بر پایه سرشماری سال ۱۳۸۵

### خلاصه طرح

#### هدف:

هدف اصلی این مطالعه شناخت جریان‌های حرکتی جمعیتی بر حسب مناطق اقتصادی کشور و کشف رابطه مهاجرت و سطح توسعه‌یافتگی استان‌های کشور است.

#### نتایج:

برای دستیابی به هدف ابتدا وضعیت خالص مهاجرت در استان‌های کشور مرور شد. به دنبال آن در مرحله دوم شاخص‌های اقتصادی بر اساس پیشنهاد کمیسیون توسعه پایدار برآورد گردید. با استفاده از روش تاکسونومی عددی و نرم‌افزارهای صفحه گسترده اکسل و SPSS رتبه‌بندی استان‌های کشور از نظر سطح توسعه‌یافتگی صورت گرفت. در نهایت رابطه بین رتبه استان‌ها از نظر خالص مهاجرت و رتبه سطح توسعه‌یافتگی آن‌ها به کمک شاخص اسپیرمن آزمون گردید. نتایج حاصل از این فرآیند دلالت بر آن دارد که:

- استان‌های تهران، اصفهان، یزد، مازندران و خراسان رضوی به ترتیب با خالص مهاجرت برابر ۶۱۶، ۶۹، ۳۹، ۳۴ و ۳۱ در کشور بیشترین مهاجریذیری را به خود اختصاص داده‌اند.

- استان‌های آذربایجان شرقی، کرمانشاه، خوزستان، همدان و سیستان و بلوچستان به ترتیب با کمترین خالص مهاجرت برابر ۱۴۳-، ۱۱۹-، ۱۰۹-، ۹۰- و ۷۰- مهاجر فرست‌ترین استان‌های کشور بوده‌اند.

- برای رتبه‌بندی استان‌ها ابتدا همگنی سطح توسعه استان‌ها آزمون گردید. در این آزمون مشخص گردید استان تهران از نظر سطح توسعه با سایر استان‌ها همگن نیست، لذا رتبه‌بندی یک بار با استان تهران و یک بار بدون استان تهران انجام شد.

- بر اساس نتایج رتبه‌بندی استان‌های کشور از نظر سطح توسعه‌یافتگی در حالت اول استان تهران دارای بالاترین سطح توسعه و استان خراسان شمالی دارای کمترین سطح توسعه است. همچنین بعد از استان تهران، استان اصفهان قرار می‌گیرد که بالاترین سطح توسعه را در حالت دوم دارد. همچنین در حالت دوم سطح توسعه استان کهگیلویه و بویر احمد آخرین است، در حالی که استان خراسان شمالی یکی به آخر مانده است.

- به منظور بررسی رابطه مهاجرت و سطح توسعه‌یافتگی ابتدا استان‌های کشور از نظر امتیاز توسعه‌یافتگی رتبه‌بندی شدند و نتایج برای دو حالت زمانی که استان تهران در رتبه‌بندی‌ها حضور دارد و زمانی که استان تهران در رتبه‌بندی‌ها حضور ندارد محاسبه گردید. نتایج دلالت بر آن دارد که در دو حالت رابطه معناداری بین خالص مهاجرت و سطح توسعه‌یافتگی استان‌ها وجود ندارد. بنابراین برای دلایل مهاجرت در استان‌های کشور لازم است سایر عوامل مانند عوامل فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، جغرافیایی و از این قبیل را جستجو نمود.